

Una societat irritada

VICENÇ VILLATORO

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 8.11.09

La societat catalana està irritada i segur que té motius per estar-ho. Han esclatat diversos escàndols entorn de la corrupció, dels quals desconeixem encara l'abast exacte, i això coincideix amb un moment de crisi econòmica, d'increment de l'atur i de dificultats per a moltes persones. La irritació és lògica. Però la irritació no sempre fa que els que estan irritats tinguin raó. Fins i tot quan és legítima.

Aquests últims dies, he intentat seguir algunes de les expressions més o menys espontànies de l'opinió pública que considerem majoria silenciosa –lemes a les manifestacions, intervencions als fòrums d'internet, missatges als programes de ràdio i televisió– i, de moltes d'elles, en discrepo obertament. Algunes m'han arribat a inquietar, pel nivell de ressentiment, per l'afany de destrucció de les bases del sistema democràtic, pel seu caràcter obertament involucionista i per un esperit embrionàriament totalitari.

La generalització de la sospita i de la desqualificació, la nostàlgia pels sistemes dictatorials, la crida a solucions autoritàries, hi apareixen molt sovint. Ja sé que se n'ha de fer un cas relatiu: l'anonimat empara la desmesura i a sang calenta diu coses que no són exactament el que penses. Però si una part d'aquestes expressions de l'opinió pública estan realment arrelades, tenim un problema. Un altre problema, a més a més del de la corrupció. Si algú pensa que exagero, el convido a fer aquest mateix seguiment.

Repeteixo que la irritació és justificada i que les seves expressions són comprensibles. Però el fet que siguin comprensibles no les converteix en justes i encertades. En els anys 30, pujats al cavall del discurs contra la corrupció, van arribar al poder règims totalitaris que van convertir la corrupció d'una excepció perseguida en una regla assumida pel règim.

La solució no és negar la corrupció, per descomptat. Però, davant de la irritació de l'opinió pública, la política, i no tan sols la política, té dues responsabilitats complementàries. Una, combatre la causa de la irritació. Una altra, combatre'n els efectes indesitjables o nocius.

No és tan sols una responsabilitat de la política i dels seus líders, sinó de tothom que hi pot fer alguna cosa. Però si només en fem una de totes dues, deixem la feina a mig fer. Combatre el populisme rampant sense combatre la corrupció que el provoca és fer-se trampes al solitari. Però adoptar, per comoditat, per interès o perquè és antipàtic enfrontar-s'hi, les derivades populistes del discurs contra la corrupció és participar en la demolició del sistema. Quan sabem que, després d'aquestes demolicions, sovint s'acaba construint una cosa pitjor.